

Юрій Грицевич,
*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови та лінгводидактики,
Волинський національний університет імені Лесі Українки*

МОВНІ АНОРМАТИВИ В МОТИВАЦІЙНИХ ЛИСТАХ АБІТУРІЄНТІВ ВНУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Мотиваційний лист – обов’язковий документ для вступу до багатьох університетів Європи та Америки, особливо на магістерські та PhD-програми. Це ключовий інструмент, який дозволяє абітурієнту вийти за рамки академічних оцінок у додатку до диплома й розповісти приймальній комісії про свою особистість, прагнення й обґрунтувати вибір освітньої програми.

Вимоги до мотиваційного листа можуть відрізнятися залежно від країни та університету, проте скрізь акцент робиться на конкретній мотивації вибору ЗВО. Абітурієнт має чітко пояснити, чому він обрав саме цю спеціальність (освітню програму) і чому саме цей університет є найкращим місцем для здобуття вищої освіти. Зазвичай європейські університети шукають підтвердження вашої цілеспрямованості, наприклад, через попередній досвід участі в міжнародних наукових, культурно-освітніх проєктах чи стажуваннях.

В університетах США мотиваційний лист уже давно став невід’ємною частиною вступного процесу. Він дає можливість абітурієнту створити унікальний «портрет», який неможливо побачити лише через результати тестів. Тут часто розрізняють «*Statement of Purpose*» (більше сфокусований на академічних та дослідницьких цілях) і «*Personal Statement*» (де автор пояснює, як життєвий досвід сформував певні зацікавлення). Американські університети цінують особисту історію та унікальність. Вони хочуть зрозуміти, хто ви як особистість, які виклики ви подолали і чим зможете збагатити університетську спільноту. Грамотність і бездоганне оформлення листа є критично важливими, оскільки це демонструє вже здобуті навички академічного письма.

В українських воєнних реаліях мотиваційний лист під час вступної кампанії 2022 року в умовах повномасштабного вторгнення був єдиним критерієм при вступі на контрактну форму навчання. За словами тодішнього голови парламентського комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака, «раніше такий лист мав мінімальну вагу і потрібен був лише для того, щоб обрати серед двох вступників, які набрали однакову кількість балів ЗНО. Раніше такі збіги були рідкісним явищем. Та цього року при вступі мотиваційний лист матиме вищу цінність, адже випускники складатимуть лише один тест, отже, ймовірність того, що кількість вступників з однаковими балами зросте, – вища». На думку Єгора Стадного, проректора Київської школи економіки, «мотиваційний лист не дає можливості визначити рівень знань вступників, він дає можливість оцінити, хто зі вступників, які вже засвідчили належний рівень знань, більш свідомо ставиться до свого навчання. Я є прихильником природного застосування мотиваційного листа як додаткового критерію, обов'язково в парі з тестом на знання».

Метою цього дослідження є типологізація найпоширеніших мовних аномативів, засвідчених в окремих мотиваційних листах вступників Волинського національного університету імені Лесі Українки 2024 року.

Аналіз емпіричного матеріалу – мотиваційних листів абітурієнтів – дав змогу виділити кілька категорій мовних помилок, які систематично повторюються.

Лексичного редагування потребують конструкції: «...дозволить сповна реалізувати **мій** потенціал з користю для мене особисто»³ (Рудець); «Звертаюся до вас у зв'язку з намірами поступити до Волинського національного університету імені Лесі Українки...» (Бащук); «...за обраною спеціальністю збагатить мене особисто, сприятиме розвитку мене як професійного вчителя української мови» (Рудець); «Таким чином, здобуття вищої освіти у Волин-

³ Тут і далі в тексті статті зафіксовані приклади аномативів подаємо за електронним джерелом [1]: Репозитарій мотиваційних листів. Архів вступної кампанії. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surl.li/zerfli>, указуючи в дужках прізвище абітурієнта.

ському національному університеті імені Лесі Українки...» (Федчик); «...адже на мою думку моє покликання допомагати людям якісно розібратись в їхніх проблемах, завдяки моїм здобутим знанням...» (Адескаліце); «Моїм натхненням стала моя бабуся» (Ліщук); «...пов'язаний із моїм свідомим рішенням залишитися у рідній країні і бути корисним для її мешканців» (Садовничий); «На жаль, не всі серйозно відносяться до розмов із людиною саме цієї професії, вважаючи, що це дивно» (Адамчук); «...внести вагомий внесок у Вашу команду» (Янчук); «...також будувати розмову таким чином, щоб вона була максимально комфортною та інформативною» (Сахнюк); «Таким чином я остаточно вирішила присвятити себе практичній психології» (Беляєва); «Так як я планую не тільки знати теоретично про психологію, але й хочу після навчання працювати по професії, тому мені необхідне більш детальне вивчення та практика» (Богач); «...вносити вагомий внесок у розуміння людського сприйняття» (Бондар); «Мені допомагають досягти успіху наступні якості...» (Бондар); «...стати професіональним психологом» (Башук); «Моїми особистими якостями є цілеспрямованість...» (Баннікова); «Психологія – це те, що дозволить мені внести вагомий внесок у життя людей» (Башук); «Маючи диплом фахового молодшого бакалавра за спеціальністю «Медсестринство», я вже маю міцну базову медичну освіту» (Ліщук); «Мене зацікавив новий факультет вузу...» (Склезь); «Я вважаю, що професія лікаря буде особливо важливою для України у військовий час» (Склезь); «Приймаючи остаточне рішення...» (Беляєва); «В ліцеї цікаво було вивчати функціонування організму людини і я зацікавилася тим, як можна застосовувати ці знання для лікування людей» (Хомулко).

Не менш частотними виявились орфографічні помилки, як-от: навчатись у рідному місці (Склезь); повномаштабна війна (Трухонь); На разі я працюю фельдшером... (Бенесько); саме ваш університет; Волинської області; Селедній бал атестату; досягнути міжнаходно рівня у цій сфері; берети їхнє психічне здоров'я; захищати інтереси інших; спільну мову селед людей (Башук); спостерігала над роботою своєї подруги-психогога (Беляєва); декла-

муванні віршів *Т. Шевченка* і *Л. Українки* (Башук); *Шановний Анатоліє Васильовичу!* (Імбірович); *Також я не здаюсь на пів шляху, щоб це не було* (Ананьєва).

Про недостатній рівень опанування пунктуаційних норм у шкільному курсі української мови свідчать такі приклади: «Наприклад__ декан факультету Поручинський Андрій Іванович» (Склезь); «Можливо__ через те, що з раннього дитинства за підтримки батьків почав професійно займатись мотоспортом» (Садовничий); «Обираючи освітню програму__ я найбільше зацікавився вищевказаною спеціальністю» (Савчук); «Розмовляючи з різними психологами__ я зрозуміла...» (Адескаліце); «З початком повномасштабного вторгнення,__ я рік жила та навчалась у Чехії» (Богач); «Я глибоко переконана, що саме Волинський національний університет імені Лесі Українки__ це мій квиток до мрії...» (Блащук); «...я захопилася дослідженнями таких визначних психологів__ як Аарон Бек, Мартін Селігман, Деніел Гоулман та інших» (Беляєва).

Синтаксичні лінгвоанормативи найчастіше пов'язані з порушенням логічного порядку слів у реченні, неправильною побудовою речень через хаотичне висловлення думок, пор.: «Згодом я потрапила на тренінг до Вікторії Назаревич, унікальний та самобутній спеціаліст у напрямі психологія мистецтвом, кандидат психологічних наук, арт-терапевт» (Бачишина); «Ознайомившись з інформацією на сайті «Волинського національного університету імені Лесі Українки», я натрапила на кандидата психологічних наук Магдисюк Людмилу Іванівну, тому я б хотіла вивчати ці галузі в університеті» (Адескаліце); «Шукаючи інформацію про медичні заклади, найбільше мене зацікавив Волинський національний університет імені Лесі Українки» (Юрчик).

Отже, попри важливість мотиваційного листа як інструмента всебічної оцінки абітурієнтів, значна кількість вступників стикається з труднощами в грамотному й стилістично витриманому викладі думок. Аналіз мовних помилок у мотиваційних листах абітурієнтів Волинського національного університету імені Лесі Українки засвідчив системні проблеми з мовною грамотністю й культурою ділового

письма серед вступників. Ці недоліки не тільки знижують ефективність мотиваційних листів як інструмента презентації особистих якостей, а й можуть негативно вплинути на остаточні рішення приймальних комісій ЗВО щодо зарахування на бюджет у спірних ситуаціях рейтингового списку. Низька якість мовного оформлення мотиваційних листів указує на прогалини у формуванні навичок офіційно-ділового та академічного письма на попередніх етапах шкільної мовно-літературної освіти.

Література

1. Репозитарій мотиваційних листів [Електронний ресурс]. URL : <https://surl.li/zerfli> (дата звернення: 24.08.2025).
2. Стадний Є. Ресурсів у вищій освіті буде не більше, а менше [Електронний ресурс]. URL : <https://osvita.ua/blogs/86257/> (дата звернення: 06.09.2025).
3. Що буде замість ЗНО в 2022 році? [Електронний ресурс]. URL : <https://www.akademika.com.ua/blog/shho-bude-zamist-zno-v-2022-rotsi/> (дата звернення: 01.09.2025).

Олександра Грицкевич,

здобувач ОР магістр,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Лакомська І. В.

КОГНІТИВНІ МЕХАНІЗМИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО ДОСВІДУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ

Актуальність дослідження. Сучасна лінгвістика розглядає мову не лише як систему знаків, але й як інструмент пізнання та категоризації світу. У цьому контексті фразеологізми виступають унікальним матеріалом для дослідження, оскільки вони є специфічними мовними формулами, елементом мовної картини світу із закодованою